

Maaseutuhallinnon viranomaispalveluiden järjestäminen, ennakkokannanotto

YMPLTK 22.10.2025 § 53

610/00.04.01/2025

Yhteistoiminta-alueen nykytila

Maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueet aloittivat toimintansa 1.1.2013. Isäntäkuntana toiminut Saarijärvi on tuottanut palvelut Äänekosken lisäksi Konneveden ja Kannonkosken kunnalle. Kuntien välinen yhteistoimintasopimus pohjautuu lakiin maaseutuhallinnon järjestämisestä kunnissa (210/2010). Saarijärvi on ilmoittanut irtisanovansa yhteistoiminta-alueen koskevan sopimuksen tämän vuoden aikana siten, että sopimus päättyy 31.12.2026. Sopimuksen irtisanomisen jälkeen kukin sopimuskunta tekee päätöksen, mihin yhteistoiminta-alueeseen liittyy 1.1.2027 alkaen.

Perusteluja yhteistoiminta-alue muutokselle:

- viranomaistehtävien luonne on muuttunut viimeisten vuosien aikana;
- aktiivitulojen lukumäärä on vähentynyt ja vähenee tulevaisuudessa;
- tehtävien eriyttäminen vaatii tietyn minimimäärän henkilöstöä;
- riittävä henkilöstömäärä mahdollistaa sijaisuudet mm. vuosilomien ajaksi;
- henkilöstöllä on mahdollisuus erikoistua tietyille osaamisalueille;
- kustannussäästöt pidemmällä aikavälillä; ja
- yhdistymisellä isompiin yksiköihin on saatavilla kustannustehokkuutta.

Mahdollisen yhdistymisen aikataulu:

- Saarijärvi sanoo irti maksajavirastosopimuksen vuoden 2025 aikana;
- Äänekoski; muodostaa 2025 aikana ennakkokannanotot, mihin YTA-alueeseen liittyy vuoden 2026 aikana;
- sopimuksen käsittely ja hyväksyminen vuoden 2026 aikana (lainvoimaisuusaika huomioiden) Äänekoski + YTA-alueen vastuukunta;
- vastuukunta tekee päätöksen sopimuksen hyväksymisestä viimeisenä;
- sopimus allekirjoituksille 2026 vuoden loppupuolella; ja
- toiminta valitulla yhteistoiminta-alueella alkaa 1.1.2027.

Vaihtoehdot toiminta-alue muutoksille

Keski-Suomessa toimii Saarijärven irtisanomisen jälkeen kaksi yhteistoiminta-alueita, Pihtiputaan ja Laukaan yhteistoiminta-alueet. Yhteistoiminta-alueiden toimintaa ja kustannusennusteita on esitelty Äänekosken kaupungin kaupunginhallituksessa 2.6.2025. Lisäksi keskustelua on käyty viranomaisten kesken. Molemmat yhteistoiminta-alueet ovat kiinnostuneita ottamaan hoitaakseen Saarijärven yhteistoiminta-alueen kuntien maaseututehtävät.

Kustannusten jaossa Laukaan yt-alueella jakoperusteena on Saarijärven tavoin aktiivitulojen lukumäärä. Pihtiputaan yt-alueella jakoperuste on peltoalojen suhde. Yhteistoiminta-alueen kustannukset muodostuvat valtaosin henkilöstömenoista. Äänekoskella maaseutuviranomaisen kustannukset katetaan ympäristötoimen talousarviosta. Vuonna 2025 maaseutuviranomaisen talousarvioksi on varattu 60 te.

Yhteistoiminta-alueiden vertailu

Pihtiputaan yhteistoiminta-alue: Pihtiputaan yhteistoiminta-alueen kattaa pohjoisen Keski-Suomen. Saarijärvellä on pitkä yhteistyö ja molemminpuolinen ostopalvelukokemus Pihtiputaan kanssa, jolloin toimialue ja viljelijät ovat jo osittain tuttuja ja sovellusten käyttöoikeudet ovat valmiina. MTK-tuottajayhdistyksen mielipide on kysytty syksyllä 2024, eikä heillä ollut esteitä yhdistymiselle. Pihtiputaan yhdistymisen myötä toiminta jatkuu sujuvasti, mikään ei muutu ja Pihtiputaan toiminta-alueella jokaisessa kunnassa on lähipalvelua ainakin osan viikosta. Kustannukset Äänekoskelle olisivat hinnoitteluperusteesta riippuen arviolta noin 45 te - 56 te.

Laukaan yhteistoiminta-alue: Laukaan yhteistoiminta-alueeseen kuuluu koko eteläinen Keski-Suomi mukaan lukien Jyväskylä, joka hoitaa Äänekosken ympäristöterveysviranomaisen tehtäviä. Jyväskylän seudun ympäristöterveyden yhteistoiminta-alue ostaa Äänekoskelle suunnattuja eläinlääkäripalveluita Laukaalta, joten yhteistyö Laukaan kanssa myös maaseutuviranomaisen tehtävissä olisi luontevaa, mm. eläintilojen valvontaan liittyen. Laaja yhteistoiminta-alue on vakaa ja kustannustehokas. Äänekosken osalta maaseutuviranomaisen kustannukset arvioidaan vuonna 2027 olevan arviolta noin 58 te.

Valmistelija	Ympäristöpäällikkö Hanna Ahonen, puh. 0400 893 683
Esittelijä	Ympäristöpäällikkö Hanna Ahonen
Päätösehdotus	Ympäristölautakunta esittää kaupunginhallitukselle ja kaupunginvaltuustolle, että 1) Äänekosken kaupunki irtisanoo Saarijärven, Kannonkosken, Konneveden ja Äänekosken kesken 27.2.2012 solmitun maaseutuhallinnon yhteistoimintasopimuksen päättymään 31.12.2026; 2) Äänekosken kaupunki aloittaa Laukaan kunnan kanssa sopimusneuvottelut maaseutupalveluiden järjestämisestä siten, että Äänekoski liittyisi Laukaan yhteistoiminta-alueeseen 1.1.2027 lukien; 3) Isäntäkunnan kanssa solmittava yhteistoimintasopimus tuodaan kaupunginvaltuustolle hyväksyttäväksi vuoden 2026 aikana.

Perustelut

Viranomaisnäkökulmasta maaseutuviranomaisen tehtävien keskittäminen samaan yhteistoiminta-alueeseen Jyväskylän ja Laukaan kanssa tehostaa yhteistyötä eläintilojen valvonnassa, laaja toiminta-alue on vakaa ja kustannustehokas toteuttaa etenkin tulevaisuudessa, kun tilojen määrä entisestään laskee. Kustannuksiltaan Laukaan yhteistoiminta-alueeseen liittyminen on korkeampi kuin Pihtiputaan, mutta kustannukset pysyvät kuitenkin viime vuosien tasolla.

Päätös

Hyväksyttiin.

- - - - -